

Prevencija i zaštita zdravlja na radu u svijetu rada koji se mijenja

Zagreb, 29. studenog 2022.

PSIHOSOCIJALNI RIZICI POVEZANI S RADOM I MENTALNO ZDRAVLJE

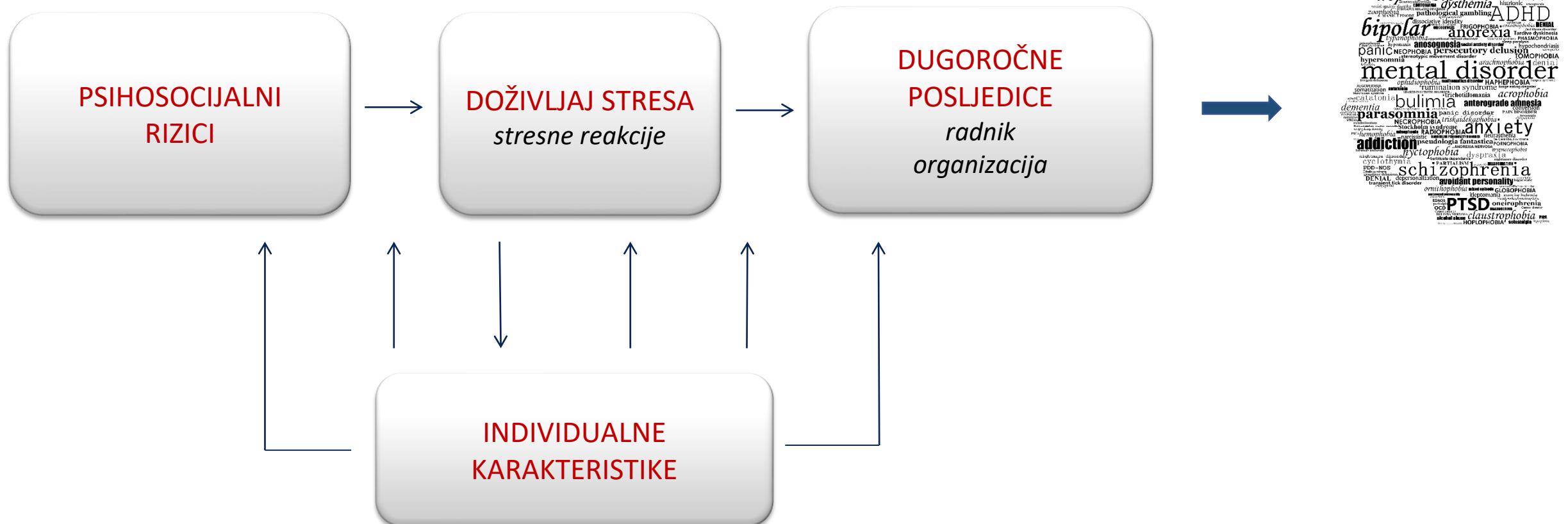

Helena Koren, mag. psih
Služba za medicinu rada
Hrvatski zavod za javno zdravstvo

PSIHOSOCIJALNO RADNO OKRUŽENJE I MENTALNO ZDRAVLJE

Psihosocijalno radno okruženje je pojam koji obuhvaća interakciju između ljudi na radnom mjestu, radno mjesto pojedinca i utjecaj radnog mjeseta na radnika, organizacijske uvjete i organizacijsku kulturu.

PSIHOSOCIJALNI RIZICI

*Svi aspekti posla koji proizlaze iz
lošeg planiranja, organizacije i upravljanja poslom,
loše socijalne klime u kojoj se rad odvija,
a rezultiraju
negativnim psihološkim, fizičkim i socijalnim ishodima.*

PRIRODA I SADRŽAJ POSLA

SADRŽAJ RADA
INTENZITET RADA
RADNI RASPORED
KONTROLA U RADU
RADNA ULOGA
RADNI UVJETI

KARAKTERISTIKE RADNE ORGANIZACIJE

ORGANIZACIJSKA KULTURA
KOMUNIKACIJA
PRAVEDNOST
RAZVOJ KARIJERE
SIGURNOST POSLA
RAVNOTEŽA POSAO-OBITELJ

MEĐULJUDSKI ODNOŠI

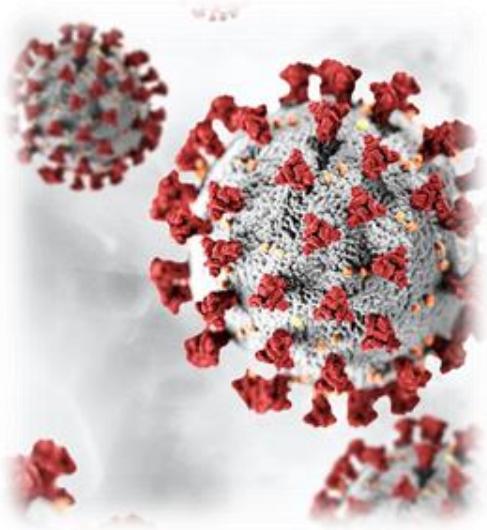
LOŠI MEĐULJUDSKI ODNOŠI
NEDOSTATAK SOCIJALNE PODRŠKE

NEPOŽELJNA SOCIJALNA PONAŠANJA

UZNEMIRAVANJE
PRIJETNJE NASILJEM I NASILJE
DISKRIMINACIJA
SEKSUALNO UZNEMIRAVANJE
MOBBING

PSIHOSOCIJALNI RIZICI ZA VRIJEME PANDEMIJE

- STRAH OD ZARAZE
- STIGMATIZACIJA
- RADNO OPTEREĆENJE, RADNI RASPORED
- RAVNOTEŽA PRIVATNOG I POSLOVNOG ŽIVOTA
- RAD OD KUĆE
- IZOLACIJA
- DIGITALIZACIJA
- UZNEMIRAVANJE I NASILJE
- NESIGURNOST POSLA I GUBITAK POSLA

STRESNE REAKCIJE I POSLJEDICE STRESA

STRES se manifestira kao
fizička, psihička i socijalna disfunkcija radnika
kada zahtjevi posla nadilaze
sposobnost aktivnog suočavanja s njima.

SMANJENO ZADOVOLJSTVO POSLOM
SMANJENA RADNA MOTIVACIJA
SMANJENA RADNA UČINKOVITOST

APSENTIZAM I PREZENTIZAM
NEPOŽELJNA ORGANIZACIJSKA PONAŠANJA

ZLOUPORABA OPOJNIH SREDSTAVA
PROBLEMI KOD KUĆE

LOŠE FIZIČKO ZDRAVLJE
LOŠE PSIHIČKO ZDRAVLJE

BURNOUT

STRESNE REAKCIJE

FIZIČKE
EMOCIONALNE
KOGNITIVNE
PONAŠAJNE

VULNERABILNE SKUPINE RADNIKA

- ŽENE (uključujući trudnice i dojilje)
- MLADI RADNICI
- RADNICI ČIJI SU POSLOVI NESIGURNI
- STARIJI RADNICI
- **RADNICI S INVALIDITETOM**
- NISKOKVALIFICIRANI RADNICI
- RADNICI MIGRANTI

RADNICI S INVALIDITETOM

Članak 3.

(1) Osoba s invaliditetom je osoba koja ima dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprječavati njezino puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravноправnoj osnovi s drugima.

(2) Osoba s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti je osoba čiji invaliditet u odnosu na sposobnosti osobe bez invaliditeta jednake ili slične životne dobi, jednak ili slične naobrazbe, u jednakim ili sličnim uvjetima rada, na jednakim ili sličnim poslovima ima za posljedicu smanjenu mogućnost radno se sposobiti i zaposliti.

(3) Iznimno, osobom s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti smatra se i osoba s invaliditetom čiji je radni učinak u granicama očekivanog, ali se na temelju smanjenih stvarnih i procijenjenih općih sposobnosti takve osobe ocijeni da je to u interesu očuvanja njezinih tjelesnih, osjetilnih i mentalnih sposobnosti.

Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom
NN 157/13, 152/14, 39/18, 32/20

RIZIČNI FAKTORI

FAKTOVI VEZANI ZA OSOBU

DODATAN UČINAK UVJETA
RADA NA POSTOJEĆE
TEŠKOĆE POVEZANE S
INVALIDITETOM

FAKTOVI VEZANI ZA POSAO

DISKRIMINACIJA
IZOLACIJA
NEJEDNAKE MOGUĆNOSTI

RADNICI S INVALIDITETOM

- Odrasle osobe s invaliditetom prijavljuju da doživljavaju česte mentalne probleme gotovo 5 puta češće od odraslih bez invaliditeta.
- Osobe s invaliditetom svakodnevno se suočavaju s mnogim izazovima poput fizičkih prepreka, negativnih stereotipa i otežanog pristupa uslugama i resursima u zajednici.

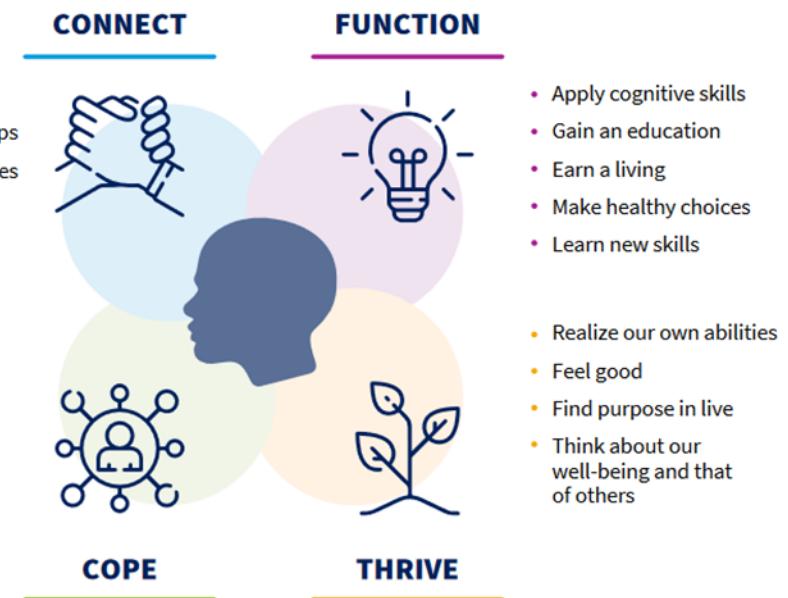

MENTALNO ZDRAVLJE

- Prema definiciji Svjetske zdravstvene organizacije ***mentalno zdravlje*** je stanje dobrobiti u kojem pojedinac:
 - *ostvaruje svoje potencijale*
 - *može se nositi s normalnim životnim stresovima*
 - *može raditi produktivno i*
 - *sposoban je dati svoj doprinos zajednici.*

FIG. 2.1

Mental health has intrinsic and instrumental value, helping us to connect, function, cope and thrive

MENTALNO ZDRAVLJE POVEZANO S RADOM

KRONIČNI STRES

SUBKLINIČKA SLIKA
PSIHOLOŠKI DISTRES

BURNOUT

ZLOUPORABA
ALKOHOLA, DROGA, LIJEKOVA

ANKSIOZNOST I DEPRESIJA
POREMEĆAJI SPAVANJA

Fig. 1

Mental health at work in numbers

CONTEXT

60%
of the world population
is in work

61%
of workers work in the
informal economy

207 million
unemployed people
are expected in 2022

PREVALENCE

301
million people lived with
anxiety
in 2019^a

280
million people lived with
depression
in 2019^a

703 000
people died by
suicide
in 2019^a

15%
of working-age adults had a
mental disorder in 2019

IMPACT

50%

of total societal cost of mental
health conditions is driven by
indirect costs such as reduced
productivity

12 billion

working days are lost every year to
depression and anxiety

US\$ 1 trillion

cost to the global economy
due to depression and
anxiety, predominantly from
lost productivity

^aMany of these people are working-age adults.

Sources:

IHME, 2019 [5]; ILO, 2018 [7]; ILO, 2022 [8]; Christensen et al., 2020 [9]; Chisholm et al., 2016 [10].

MENTALNO ZDRAVLJE POVEZANO S RADOM

- Procjenjuje se da 15% radno sposobnih odraslih osoba ima mentalni poremećaj u 2019.
- Globalna prevalencija anksioznosti i depresije porasla je za 25% tijekom prve godine pandemije.
- Procjenjuje se da se globalno godišnje izgubi oko 12 milijardi radnih dana zbog depresije i tjeskobe.

**COVID-19 pandemic triggers 25%
increase in prevalence of anxiety
and depression worldwide**

MENTALNO ZDRAVLJE POVEZANO S RADOM

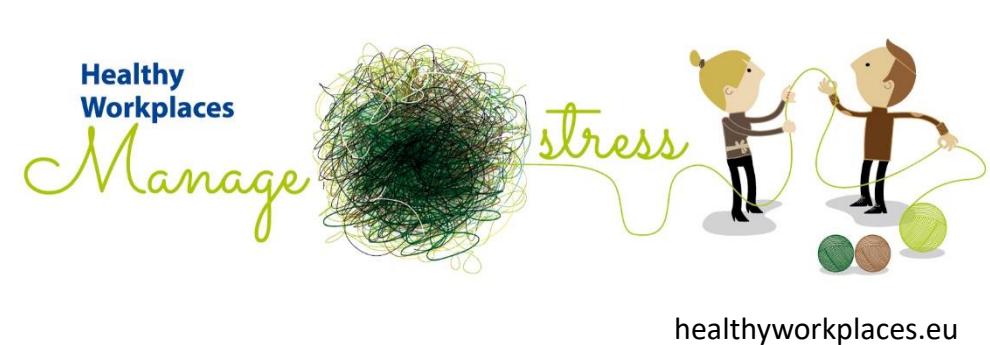
- identifikacija i procjena psihosocijalnih rizika uzimajući u obzir vulnerabilnost skupine
- provođenje preventivnih mjera

PRILAGODBA RADNOG MJESTA

- Zadaci
- Ritam rada
- Radno vrijeme
- Tehnička pomoć

PSIHOSOCIJALNO RADNO OKRUŽENJE

- Uključivanje
- Socijalna podrška
- Prevencija diskriminacije

RADNO MJESTO = SOCIJALNA DETERMINANTA ZDRAVLJA

IZVOR STRESA
ILI
MJESTO ZAŠTITE I PROMOCIJE ZDRAVLJA

Zdrava radna organizacija

ona organizacija u kojoj radno okruženje doprinosi zdravlju i učinkovitosti zaposlenika te pomaže zaposlenicima da se uspješno nose sa stresorima na poslu i u životu.

RANA ISKUSTVA

UVJETI KUĆANSTVA

OBRAZOVANJE

SOCIJALNA PODRŠKA

PRIHODI

ZAPOSLENJE

ZAJEDNICA

PRISTUP
ZDRAVSTVENOJ SKRBI

HVALA NA PAŽNJI!

Healthy
Workplaces
Manage

